

Život

'Naš brak je postao zatvor bez rešetki, satima me vrijeđao. Sve se promijenilo kad sam rekla da ću otići'

Ivana je u početku mislila da je njen suprug samo ljubomoran, a onda je otkrila da joj je život u opasnosti

MIRTA VRANJEŠ 03. 10. 2025. 53 PREPORUKA

FOTO: MARKO PRPIC/VEČERNJI LIST/ILUSTRACIJA

Od početka ove godine u Hrvatskoj je ubijeno devet žena. Prema podacima MUP-a, u najmanje šest slučajeva postoji osnovana sumnja da se radi o [femicidu](#) – ubojstvu žene zato što je žena. Unatoč zakonskoj definiciji femicida uvedenoj početkom prošle godine, brojke ne opadaju. U 2024. godini zabilježeno je ukupno 18 ubojstava žena, od čega su pet žena ubili njihovi partneri ili bivši partneri. Sustav, čini se, i dalje reagira samo na posljedice.

Jedna od žena koja je godinama živjela s nasilnikom i u strahu za svoj život je 43-godišnja **Ivana**, majka dvoje djece (podaci poznati redakciji). Kaže da je u početku mislila kako je njezin suprug samo jako ljubomoran. “Stalno me pitao gdje idem, s kim se družim, zašto sam se nasmiješila konobaru. Govorio je da me voli i da ga boli ako me dijeli s drugima. Rekao je da je to normalno ako mi je stalo do njega. Prijateljice su mi počele govoriti da se mijenjam i udaljujem od njih, a ja sam im znala reći da ne razumiju što je prava ljubav”, ispričala je Ivana za Telegram.

“Nakon prvog poroda rekao mi je da se ne razbacujem s njegovim novcima. Kad sam rodila drugo dijete, vikao je da moram početi štedjeti jer nas je sada četvero pa je vrijeme da naučim gdje je moje mjesto. Satima bi me vrijeđao pred malom djecom pa otišao, vjerojatno u kockarnicu ili kafić. Jednom ga nije bilo danima. Slao bi mi poruke: ‘Ne mogu živjeti bez tebe’, ‘Sve što radim, radim za nas’. Prvi put kad sam rekla da ću otići i ostaviti ga, zaprijetio je da će si nauditi. Sljedeći put kad sam to spomenula je zaprijetio da će nauditi meni i djeci. Naš brak je postao zatvor bez rešetki”, navodi Ivana.

Najcitiraniji hrvatski znanstvenik je u Hrvatskoj - nepoznat

Tri hrvatska planinara u Sloveniji odnijela snježna lavina

‘Papir ne zaključava vrata, strah je pod kožom’

“Godinama sam živjela pod njegovom kontrolom. Hranu sam smjela kupovati samo na akciji i toliko koliko je njemu potrebno, oko hrane za djecu smo se uvijek svađali. Morala sam mu pokazivati račune, kontrolirao je svaki i najmanji trošak. Ponudila sam mu da si nađem posao kako bi nam bilo financijski lakše, no odgovorio mi je da je ‘meni mjesto doma, s djecom’ i naglasio da je on taj koji zarađuje i zna najbolje što je nama potrebno. Požalila sam se obiteljskoj liječnici i otišla psihijatru. Morala sam mu reći gdje sam bila jer mi je mjerio minute koje nisam bila kod kuće, a njegov komentar je bio kako je znao da sam luda”, navodi.

“Često sam razmišljala o odlasku, no svaki put bi me na vratima zaustavio strah jer mi je prijetio da će me naći gdje god da odem. Prijetio je da ‘zna ljude koji znaju ljude’, govorio da zna ‘kako sustav funkcionira’ i da mi nitko neće pomoći. U nekom trenutku sam zaboravila da postojim, više nisam bila osoba nego funkcija – majka, domaćica, tiha pratnja”, rekla je.

“Kad ti godinama govore da si glupa, luda i nesposobna – počneš u to vjerovati. Na kraju se u meni ipak nešto prelomilo i otišla sam. I dalje nisam slobodna. On zna gdje djeca idu u školu, zna gdje radim. Jednom sam ga vidjela kako prolazi ulicom, krv se zaledila u meni. Preplaši me svaki šum koji čujem. Noću ne spavam. Ima zabranu prilaska, ali papir ne zaključava vrata. Strah je ostao pod kožom”, zaključuje Ivana.

Država trebala prepoznati prisilnu kontrolu

Ona je samo jedna od žena koja je godinama živjela pod prisilnom kontrolom. Tena Sambolić Petrišić, voditeljica SOS telefona i savjetovališta za žene žrtve nasilja Krapinsko-zagorske županije upozorava da je kod nas problem to što se ne prepoznaje prisilna kontrola kao takva.

“Većinom su **ubijene** žene, žrtve femicida, prošle prisilnu kontrolu, a sustav ju ne prepoznaje. Prisilna kontrola je plansko, sustavno, dugotrajno psihičko, ekonomsko, seksualno zlostavljanje koje prethodi fizičkim napadima i na kraju ubojstvu žrtve. Ta žrtva je cijelo vrijeme talac svojeg zlostavljača”, ističe.

“To je namjerno proračunati obrazac psihičkog zlostavljanja da se žrtvu izolira, manipulira i terorizira te da je se uvede u potpunu i zastrašujuću poslušnost. Te osobe niti ne znaju da su u tom stanju i mi često u razgovoru sa žrtvama brojimo koliko je naznaka prisilne kontrole. Bilo bi dobro kad bi i naša država to prepoznala”, naglašava Sambolić Petrišić.

‘Žena ne dobije šamar odmah na prvom spoju’

“‘Prisilna kontrola’ kao termin ne postoji ni u prekršajnom ni u kaznenom zakonodavstvu. Prisilnoj kontroli bi u našem zakonodavstvu bilo najbliže psihičko zlostavljanje iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Prisilna kontrola je definirana i važno je da ju stručnjaci koji rade sa žrtvama prepoznaju. Važna je edukacija specijaliziranih skupina”, dodaje.

“Psiholozi vole reći da je najbolji odgovor na pitanje – zašto žene ostaju u nasilnom odnosu, opis kako skuhati živu žabu – tako da je staviš u hladnu vodu i lagano je zagrijavaš, dakle skuha se, a da nije bila svjesna. Tako je isto sa ženama koje trpe nasilje, žena ne dobije šamar na prvom spoju jer bi pobjegla glavom bez obzira isto kao što bi žaba iskočila iz vruće vode”, ističe Sambolić Petrišić.

“Dakle kontrola i manipulacija kreće sitnim koracima ‘slatke ljubomore’, do šaputanja o lošem utjecaju prijateljica i žrtva se brzo nađe izolirana te malo po malo ima samo zlostavljača i sama je. U njenim očima – ona je sama i nitko je neće razumjeti. Jako je teško izaći iz kruga nasilja i potrebna je ogromna hrabrost”, navodi naša sugovornica.

Izlaz moguć, ali nije jednostavan

“Nasilnici često prijete da će im uzeti djecu i da ih više nikada neće vidjeti. I kada ti netko dugo ponavlja: ‘glupa si’, ‘jadna si’, ‘kurvo, ništa ne vrijediš’, ti u nekom trenutku to i povjeruješ. I misliš si: ‘ja sam bez njega stvarno nitko i ništa, imam sreće da me i on uopće želi’. Ako uz to još žrtva nema financijsku sigurnost, ona ostaje u tom odnosu. Žrtve osim straha često osjećaju i sram. Sram ih je priznati što proživljavaju. Sram ih je osude društva i okoline”, rekla je Sambolić Petrišić.

Dodaje da izlaz – postoji. “Izlaz je moguć, ali nije jednostavan. Ono što je apsurd našeg društva jest da, kako praksa pokazuje, obiteljski zlostavljači najčešće dobivaju uvjetne kazne, jer su, primjerice, osobe starije životne dobi i do sada nisu bili osuđivani. Žrtva, s druge strane, ostaje s posljedicama težih tjelesnih. Te stvari su dosta frustrirajuće”, navodi.

Sambolić Petrišić upozorava da je femicid najekstremniji oblik rodno uvjetovanog nasilja koji se definira kao zločin iz mržnje nad osobama ženskog spola motiviran spolom žrtve. To ukazuje da se temeljni uzroci femicida razlikuju od drugih vrsta ubojstava i povezani su s općim položajem žena u društvu, diskriminacijom žena, rodnim ulogama, nejednakom raspodjelom moći između muškaraca i žena, uobičajenim rodnim stereotipima, predrasudama i nasiljem nad ženama.

‘Femicidu prethodi kontinuirano zlostavljanje’

„Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije većinu slučajeva femicida počinili su partneri ili bivši partneri i njemu obično prethodi kontinuirano zlostavljanje, prijetnje, zastrašivanja, seksualno nasilje te situacije u kojima žene imaju manje moći i manje resursa od svog partnera”, kazala je.

“Nasilje nad ženama teški je oblik ugrožavanja temeljnih ljudskih prava koja uključuju pravo na život, pravo na privatnost i obiteljski život, pravo na zaštitu dostojanstva, pravo na dom, pravo na slobodu izražavanja i pravo na život bez mučenja i nečovječnog postupanja. Unatoč poražavajućim statistikama situacija u stvarnosti još je gora budući da najveći broj nasilja ostane neprijavljen“, nastavlja Sambolić Petrišić.

„Svaki femicid treba nazvati femicidom, dakle važno je razumijevanje problema. Femicid nije izolirani incident, niti djelo osoba s psihičkim smetnjama ili poremećajima ili osobama ovisnim o npr. alkoholu. Počinitelji su iz svih društvenih skupina. Važno je educirati medije da ne iznose osobne podatke, otkrivaju identitete, osobito u slučaju djece, da ne relativiziraju i izruguju žrtve i umanjuju ogroman i gnjusni čin iz mržnje prema ženama što femicid jest“, dodaje.

Pravno, psihološko i psihosocijalno savjetovanje

Kaže da u SOS telefonu i savjetovalištu za žene žrtve nasilja pružaju pravno, psihološko i psihosocijalno savjetovanje, a sve njihove usluge su. “Broj poziva i korisnica nam je u konstantnom porastu, svake godine premašujemo brojeve prethodne godine. Dakle, nema dana bez poziva, nekad su dva, a nekad ih je deset. S time da imamo četiri linije i dvije osobe koje se javljaju. Mjesečno imamo oko stotinjak poziva”, ističe.

“Pozivi su različiti, od žena koje se samo žele informirati o svojim pravima, postupku razvoda i sl., žrtava u tijeku prijave ili sudskog procesa koje trebaju pomoć i podršku, žrtava koje se boje za svoj život i život svoje djece te trebaju hitni smještaj u sklonište do žrtava koje su završile s postupkom pa trebaju emocionalnu ili psihološku pomoć da bi se osnažile nakon proživljenog nasilja”, navodi Sambolić Petrišić.

Dodaje da u radu sa ženama – žrtve nasilja prate po potrebi i na policiju, državno odvjetništvo i sud, pripremaju ih za davanje iskaza, a nerijetko je davanje iskaza organizirano putem video veze gdje žena komunicira izravno sa sucem iz druge prostorije dok uz sebe ima podršku.

‘Obiteljsko nasilje je rodno uvjetovano’

“Svjedočanstva žena žrtava nasilja su različita, prema našim statistikama najčešće je prisutno psihičko nasilje koje je često popraćeno s fizičkim, zatim slijedi ekonomsko, seksualno pa strukturalno nasilje. Kao što često ističemo – obiteljsko nasilje jest rodno uvjetovano nasilje, dakle nasilje od strane muškaraca prema ženama”, naglašava.

Sambolić Petrišić navodi kako ih često pitaju – što je s muškarcima koji su žrtve nasilja? Kaže da i ono postoji, ali je odgovor na to pitanje u podatku o tome – koliko je godišnje muškaraca ubijeno od strane žena? “Dakle, naše žrtve su najčešće žene, zaposlene žene, nezaposlene žene, žene u mirovini, žene osobe s invaliditetom, svih razina obrazovanja, u braku, izvanbračnoj zajednici i razvedene te iz svih dijelova Krapinsko-zagorske županije pa i šire, dakle nema pravila”, objašnjava.

Dodaje da žrtve, zbog posljedica izloženosti nasilju, ponekad teže verbaliziraju vlastita emocionalna stanja, a ponekad zaista nisu ni svjesne opasnosti koja stoji iza izrečene prijetnje.

‘Prijetnje i manipulacije su česte’

„Ističem – prijetnje i manipulacije su česte, strah za život je čest. Upravo zato je važan kontinuiran rad sa žrtvama nasilja, osnaživanje, podrška i generalno osvještavanje o oblicima i posljedicama nasilja. Kroz uslugu pravnog savjetovanja žrtva može dobiti sve potrebne informacije o tome kako izgleda iskazivanje na sudu ili na odvjetništvu, odnosno što sve jedan iskaz sadrži, koji su bitni elementi pojedinog kaznenog djela i dr.“, navodi Sambolić Petrišić.

“Kod nas je praksa u sudstvu da se daju minimalne kazne i uvjetne osude. Svakako treba dodati i olakotne okolnosti za počinitelje – starosna dob, status branitelja... Svi trebamo raditi na tome da se takve stvari izbjegavaju”, govori i dodaje: “Uvijek se iznova iznenadim koliko je hrvatsko društvo i dalje neosjetljivo na žrtve nasilja”.

“Još uvijek se i u raznim institucijama, kada se žene odluče na prijavu nasilja, gleda i njihov dio odgovornosti. A nikako da naučimo da žrtva nikada nije odgovorna za nasilje koje je preživjela. Nasilje je isključivo odgovornost počinitelja nasilja. Stigmatu treba skinuti sa žrtve jer je nasilnik taj koji odabire kako će se ponašati. Nasilje nikada nije ni opravdanje, ni odgovor na bilo što”, navodi Sambolić Petrišić.

Edukacija i prevencija od najranije dobi

Smatra da su institucije po tom pitanju preslika društva. “Podbacujemo kao društvo dokle god će se žrtvu silovanja prvo pitati što je imala obučeno, za žrtvu obiteljskog nasilja u ‘šali’ reći da možda nije znala šutjeti i dokle god će se uživo prenošenje femicida masovno gledati, dijeliti i podržavati lajkovima i komentarima”, rekla je.

“Smatram da je užasno bitna edukacija i prevencija, dakle od najmanje dobi, radionice i edukacije u školama, učenje dječaka i djevojčica od najranije dobi što je zdrava veza i odnos. Naše, ne tako staro, istraživanje u srednjim školama pokazalo je kako u velikim postocima srednjoškolci smatraju da je ljubomora prihvatljiv oblik ljubavi te kako jedan šamar nije nasilje. Dakle edukacija je prijeko potrebna”, ističe naša sugovornica.

“Nasilje nad ženama u Hrvatskoj nije više tema o kojoj se šuti, ali je tema o kojoj se treba više, češće i glasnije pričati. Potrebno je svakodnevno podizati svijest, učiti i pričati o problematici rodno uvjetovanog nasilja, počevši od preventivnih programa za djecu i mlade do specijaliziranih edukacija za stručnjake koji svakodnevno rade sa ženama žrtvama nasilja”, kazala je Sambolić Petrišić.

‘Prijavite nasilje, žrtve to možda ne mogu’

“Iznimno je važan rad svih nas na osvještavanju i borbi protiv obiteljskog nasilja i nasilja nad ženama, njegovoj prisutnosti u svim slojevima društva te promoviranju nulte stope tolerancije nasilja nad ženama i nasilja u obitelji! Apel svima, prijavite nasilje, žrtve to možda ne mogu. Prijavom nasilja nekome možete spasiti život, postoji i mogućnost anonimne prijave MUP-u pomoću aplikacije”, poručuje.

Dodaje da Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (CESI) ima područni ured u Zaboku od 2012. godine kada je osnovan SOS telefon za žene žrtve nasilja, 2017. godine otvoreno je i savjetovalište gdje žrtve mogu osobno doći. Na području Krapinsko-zagorske županije pružaju razne usluge ženama žrtvama nasilja, ali i žrtvama i svjedocima kaznenih i prekršajnih djela.

Njihov dan se sastoji od primanja poziva, pružanja savjetovanja, pravnih i psihosocijalnih do pružanja pratnji na relevantne institucije u svojstvu osobe od povjerenja. Pomoć i podršku pružaju tijekom cijelog procesa, dok nasilje još nije ni prijavljeno, tijekom prijavljivanja, pa do završetka sudskog postupka i nakon njega. Ostale tekstove na ovu temu možete pročitati [OVDJE](#).

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

[policija, nasilje, femicid, nasilje u obitelji,](#)
[femicid u Hrvatskoj,](#)